

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
Факультет дошкільної і початкової освіти
імені Валентини Волошиної
Кафедра початкової освіти**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: «РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»**

Студентки 2 курсу, 2 МА ПДЗ групи

Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальності 013 Початкова освіта

Ясинецької Олени Сергіївни

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент **Демченко О. П.**

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця - 2022 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	8
1.1. Поняття емоційного інтелекту в психолого-педагогічному дискурсі.....	8
1.2. Особливості розвитку емоційної сфери у молодшому шкільному віці.....	15
1.3. Стан сформованості емоційного інтелекту в молодших школярів.....	23
РОЗДІЛ II. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕТАРАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	37
2.1. Психолого-педагогічні умови розвитку емоційного інтелекту молодших школярів у освітньому процесі школи.....	37
2.2. Розвиток емоційного інтелекту учнів у контексті завдань педагогіки театру.....	48
2.3. Особливості використання різних видів театру в розвитку емоційної сфери молодших школярів.....	59
2.4. Методика і досвід розвитку емоційного інтелекту молодших школярів у процесі організації театралізованої діяльності.....	70
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	94

ВСТУП

Одним з актуальних питань сучасної психології та педагогіки є пошук шляхів і методів розвитку емоційного інтелекту дітей як однієї із «м'яких / гнучких навичок», яка вважається вагомою для успішної самореалізації особистості в різних видах діяльності, досягнення нею високого статусу в соціумі. В останні роки долаються стереотипи, що для досягнення успіху в професійній та інших сферах важливими є не лише інтелектуальні здібності, а й некогнітивні якості, зокрема емоційний інтелект. Усе більше висловлюється аргументів щодо зменшення ваги інтелекту потенціалу в досягненні людиною життєвого успіху та задоволенні її екзистенційних потреб. У той же час, все вище оцінюється культура почуттів людини, її здатність власними управляти емоціями, «читати» і розрізняти почуття інших, використовувати цю інформацію для досягнення професійних цілей. У полі зору вчених розглядається співвідношення емоцій і розуму, їх взаємовплив у різних сферах життєдіяльності людини.

У зв'язку з цим одним із сучасних напрямів психологічних досліджень окреслено вивчення феномену емоційного інтелекту, який дослідники оцінили як потенційний чинник-предиктором життєвого успіху. Вчені зазначають, що такий вид інтелекту і важливим психологічним механізмом, що забезпечує ефективність спілкування особистості, детермінує пізнання та розуміння нею своїх дій і вчинків інших людей.

У останні десятиріччя у зарубіжному психологічному дискурсі (R. Baig-On, D. Goleman, D. Caruso, J. Mayer, G. Matthews G. Orme, R. Roberts, P. Salovey, D. Sluiter та ін.) започатковували та активно розробляють проблему емоційного інтелекту як наукового феномену та його проявів (емоційна компетентність, емоційна зрілість, емоційна стійкість, емоційна культура, емоційна креативність тощо). Науковці вивчають емоційний інтелект у різних напрямках: як компонент соціального інтелекту, як пізнавальна спроможність людини і внутрішній регулятор поведінки, група ментальних здібностей, які сприяють усвідомленню та розумінню власних емоцій та емоцій оточуючих. Емоційний інтелект вважається психологічним феноменом, який має складну структуру та

виконує низку функцій, забезпечує розуміння суб'єктом власних і чужих емоційних переживань, процесів і станів інших людей, а відтак керування цими процесами та поведінкою.

Проблема емоційного інтелекту є вагомою у сучасних розробках українських дослідників (О. Бабяк, О. Бакаленко, Л. Буркова, Ю. Бреус, О. Власова, О. Демченко, В. Зарицька, Є. Карпенко, О. Лящ, Е. Носенко, О. Філатова та ін.). Одним з напрямів психолого-педагогічних розвідок є вивчення закономірностей розвитку почуттєво-емоційної сфери дітей, починаючи з раннього віку. Науковці (В. Зінченко, О. Кононко, Г. Костюк, В. Котирло, С. Кулачківська, О. Кульчицька, І. Мельничук, Р. Павелків, Т. Піроженко, Ю. Савченко, Т. Титаренко, М. Шпак та ін.) роблять акцент на шляхах і засобах розвитку емоційної сфери дітей, вихованні їхніх почуттів починаючи з перших років життя дитини. У їхніх працях показано, що сенситивними етапами інтенсивного емоційного розвитку дитини і початком формування її вищих емоцій є старший дошкільний і молодший шкільний вік.

У контексті реформування сучасної української школи також відбувається поєднання засвоєння учнями змісту освіти, формування на формування в учнів життєвих компетентностей, серед яких важливе значення відіграє емоційно-вольова сфера. Зокрема, в Державному стандарті початкової освіти, Концепції «Нова українська школа» серед завдань визначено: конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, оцінювати ризики та приймати рішення, вирішувати проблему, співпрацювати з іншими, критичне та системне мислення. Відповідно посилюється роль емоційного інтелекту в освітньому процесі початкової школи, необхідним стає розвиток емоцій молодших школярів, уміння виражати, керувати власними емоціями, розуміти емоційний стан інших людей. Важливим стає визначення чинників, які впливають на розвиток емоційного інтелекту учнів школярів. Також відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» важливим є створення у психологічно комфортного освітнього середовища, яке належить дітям, де парує доброзичлива атмосфера взаєморозуміння й підтримки, створюється умови для

переживання радості успіху в різних видах діяльності, розвитку та самореалізації кожної дитини.

Важливо шукати форми, методи і засоби виховання емоційного інтелекту дітей в освітньому процесі початкової школи. Великий потенціал впливу на почуття і емоції дітей, їх коригування має театральне мистецтво, яке має комплексний характер і є синтетичним видом мистецтва. Проте проблема розвитку емоційного інтелекту в молодших школярів засобами театральної діяльності досліджена недостатньо. Подальшого вивчення потребують вікові особливості розвитку такого психологічного утворення на етапі шкільного дитинства, розробки психолого-педагогічних умов і методики використання театру як засобу виховання емоційного інтелекту.

Тема дослідження: «Розвиток емоційного інтелекту дітей молодшого шкільного віку в освітньому процесі початкової школи».

Об'єкт дослідження – процес розвитку емоційного інтелекту молодших школярів в освітньому процесі початкової школи.

Предмет дослідження – педагогічні умови та методичні особливості формування емоційного інтелекту дітей молодшого шкільного віку засобами театру.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що процес розвитку емоційного інтелекту молодших школярів покращиться, якщо організувати на уроках і в позакласній роботі різні види театралізованої діяльності.

Мета дослідження: з'ясувати рівні теорії та практики методичні особливості розвитку емоційного інтелекту дітей молодшого шкільного віку в освітньому процесі сучасної школи засобами театру.

Завдання:

1. Провести теоретичний аналіз проблеми емоційного інтелекту в психолого-педагогічному дискурсі.
2. З'ясувати вікові особливості розвитку емоційного інтелекту на етапі шкільного дитинства.
3. Дослідити стан сформованості компонентів емоційного інтелекту у молодших школярів.

4. Обґрунтувати організаційні умови та методичні особливості розвитку емоційного інтелекту дітей засобами театру.

База дослідження: Тульчинський ліцей №1 Тульчинської міської ради Вінницької області, 3 –Б клас.

Вирішення поставлених завдань буде можливим за умови використання системи **методів** науково-педагогічних досліджень: вивчення й аналізу науково-методичної літератури, синтезу, узагальнення, педагогічного спостереження, дослідницької бесіди, анкетування, вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідницько-пошукової діяльності з проблеми дослідження обговорювалися й дістали позитивну оцінку й дістали позитивну оцінку на науково-практичних та науково-методичних конференціях і семінарах різного рівня: *регіональних*: (студентська звітна науково-практична конференція, Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2021); *всеукраїнських* (IV, V Всеукраїнська науково-практична конференція «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами», Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2020, 2021; Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи», КПНУ імені Івана Огієнка, 2021; Крайовий форум освітян «Освіта – енергія майбутнього», ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2022; Всеукраїнська студентська науково-практична інтернет-конференція «Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи», Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022); міжнародних (VI Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти», Вінниця, 2022); *зарубіжних* (XII Международная научнопрактическая конференция «Actual priorities of modern science, education and practice», Париж, Франція. 2022 інклюзивної освіти, Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2021).

Основні положення та результати дослідження висвітлено в 3-х публікаціях, серед 2 одноосібні:

1. Демченко О.П., Флуд Л.М., **Ясинецька О.С.** Використання театральної діяльності у соціально-виховній роботі з молодшими школярами. XII Международная научно-практическая конференция «Actual priorities of modern science, education and practice», 29 марта - 01 апреля 2022 г., Париж, Франция [Actual priorities of modern science, education and practice Proceedings of the XII International Scientific and Practical Conference Paris, France March 29 – April 01, 2022]. С.559-567.

2. Ясинецька О. Емоційний вплив театру на розвиток особистості молодшого школяра. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені М. Коцюбинського, 6-7 липня 2022 р.) / за ред. Н.О. Пахальчук; О.П. Демченко. Вінниця: ТОВ «МеркьюріПоділля, 2022. Вип. 11 С.546-549.

3. Ясинецька О. Розвиток емоційного інтелекту дітей засобами театральної діяльності. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 17-19 листопада 2021 р.) / редкол. : Н. О. Комарівська, Л. В. Любчак, Т.М. Кривошея, Л. А. Присяжнюк, О. М. Блажкова, І. Г. Барановська ; за заг. ред. О. П.Демченко. Вінниця, 2021. Вип. 4. С. 426-429.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (87 найменувань) та 16-и додатків. Робота містить 13-таблиць і 10 рисунків. Основний зміст викладено на 84-х сторінках. Повний обсяг роботи становить 133 сторінки.

ВИСНОВКИ

Аналіз праць зарубіжних і вітчизняних педагогів з проблеми емоційного інтелекту показав, що цей науковий феномен активно вивчається в психології останніх десятиліть. В останні роки наукові дослідження проводяться і в українській науці. На думку вчених, емоційний інтелект є важливим особистісним утворенням, які психологи тлумачать як особливі види інтелекту, як пізнавальні здібності, або ж навпаки специфічні некогнітивні характеристики чи соціальні здібності. Встановлено, що емоційний інтелект вважається особливою характеристикою людини, яка дозволяє їй адекватно й ефективно поводитися по відношенню до людей, завдань, ситуацій. Доведено зв'язок загального і емоційного інтелекту. Важливо відзначити результати досліджень, в яких емоційний інтелект вивчається як одна із «м'яких навичок» XXI, сформованість якої на достатньому рівні є запорукою успіху в різних видах діяльності.

Проведений теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми емоційного інтелекту та особливостей його розвитку на етапі молодшого шкільного віку, показав, з одного боку, що це питання активно розробляється сучасними науковцями. З другого боку, потребує вивчення на рівні освітньої практики. Психологами визнано, що молодший шкільний вік є сенситивним для розвитку емоційного інтелекту. Вчені в контексті вивчення вікових особливостей молодших школярів показали особливості та важливість емоційного розвитку дітей: втрата дитячої безпосередності, дитина починає усвідомлювати зміст почуттів, її переживання набувають смислу, розвивається вміння володіти своїми почуттями.

З метою вивчення рівнів (високий, середній, низький) сформованості компонентів емоційного інтелекту молодших школярів (когнітивний, афективний, поведінковий) було проведено констатувальний етап дослідження. Аналіз отриманих емпіричних даних показав, що в більшості дітей виявлено середній (46,2%) і низький (35,5%) рівні розвитку емоційного інтелекту. Учні з середнім рівнем розвитку можуть радіти і сумувати залежно від ситуації, інколи це може бути не зовсім адекватним до ситуації. Низький рівень показує,

що переважають негативні емоції як наслідок несформованості особистісного захисту від негатива. Високий рівень його розвитку за всіма компонентами характерний для 18,3% учасників дослідження. Аналіз актуалізації афективної сфери дітей високого рівня показує переважання в них позитивних емоцій. Це засвідчує факт нормального розвитку особистості та її адекватну самооцінку, позитивне сприйняття навколишнього світу.

Аналіз наукової літератури дозволив виділити чинники / умови розвитку емоційного інтелекту дітей, які дослідники рекомендують забезпечити в освітньому процесі школи. Нами обґрунтовано наступні педагогічні умови формування емоційного інтелекту молодших школярів у освітньому процесі НУШ: розуміння педагогами сутності емоційного інтелекту та його значення в особистісному зростанні молодших школярів; сформованість емоційного інтелекту в самого вчителя переважно на високому або середньому рівнях; формування в закладі освіти загалом, у кожному класному колективі психологічно комфортної атмосфери; добір і використання методів і прийомів позитивного впливу на емоційну сферу дітей; використання потенціалу театрального мистецтва в розвитку всіх компонентів емоційного інтелекту молодших школярів.

У рамках проведеного дослідження було зроблено акцент на розкритті можливостей театру в розвитку всіх компонентів емоційного інтелекту, показано емоційно-афективну функцію театру. Завдяки його синтетизму відбувається цілісний вплив на почуття й емоції глядачів. Включаючи учнів у різні театралізації, педагог має можливість впливати на їхню емоційну сферу, коригувати почуття, піднімати настрій. Під час перегляду театралізованого дійства, чи участі в постановці відбувається особливий вид спілкування, який називають «художньою комунікацією», яка завжди є емоційно насиченою та має свої особливості.

Однією з умов розвитку емоційного інтелекту молодших школярів нами визначено використання театру як педагогічного засобу та організація театралізованої діяльності молодших школярів на різних етапах освітнього процесу Нової української школи. У процесі формування емоційного інтелекту

молодших школярів засобами театру виділимо два взаємопов'язані напрями: знайомство учнів з театром, відвідання цієї мистецької установи, перегляд і обговорення вистав, зокрема лялькових спектаклів; Включення молодших школярів у різні види театралізованої діяльності на уроках і в позакласній роботі.

Для розвитку емоційного інтелекту дітей доцільно використовувати у процесі вивчення всіх освітніх галузей і предметів початкової школи театральні-ігрові методи і прийомів, які є основою ігор-театралізацій, драматизацій, імпровізацій. Важливим напрямом роботи з емоційного інтелекту молодших школярів засобами театру є системна тривала роботи, спрямована на постановку театральної вистави. З огляду на це, потрібно включати дітей у тривалий творчий і комунікативний процес підготовки театального дійства. Це створює умови для розвитку в них «soft skills» загалом, емоційного інтелекту зокрема, здатності до продуктивного спілкування і вирішення низки соціально-особистісних проблем, які часто виникають у таких особистостей.

Отже, в освітньому процесі початкової школи, на уроках і в позакласній роботі, з метою формування емоційного інтелекту варто використовувати можливості педагогіки театру. Вчитель у своєму арсеналі має різні види театралізацій, дотримуючись методичних особливостей організації яких можна формувати всі складові емоційного інтелекту молодших школярів. Шляхом відвідування театру, перегляду та обговорення вистави, участі в творчих театралізованих ігор діти вчаться оцінювати й коригувати свої та чужі емоції та почуття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка: навч. посіб. К.: Лібра, 1996. 224 с.
2. Артемова Л. В. Розвиток теорії та практики дитячої гри. *Дошкільне виховання*. 2010. № 7. С. 12-16.
3. Бабяк О. Проблема емоційного інтелекту в психологічній науці. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2020. Том 1. № 16. С.34-39.
4. Бакаленко О.А. Взаємовплив емоційних та розумових процесів: теоретико психологічні підходи. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Серія: Психологія*. Харків, 2010. №35. С. 13-21.
5. Бантишева О. Особливості та чинники емоційного інтелекту осіб юнацького віку. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2019. (30). <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2015-30.%p>.
6. Барановська І.Г., Демченко О.П, Граб О.Д. Підготовка майбутніх учителів початкових класів і мистецтва до формування soft skills дітей засобами театального мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2022. Вип. 63. С.78-87.
7. Барановська І., Демченко О., Жовнич О., Казьмірчук Н., Стахова І., Подорожний В. Сучасна драматургія для дітей у контексті європейських традицій : навчально-методичний посібник. Вінниця: ВДПУ, 2022. Вид. 1-ше. 260 с.
8. Барнич О. В., Кравченко І. М., Турчина І. С. Розвиток емоційного інтелекту при створенні креативних продуктів молодшими школярами на уроках читання. *Освіта та педагогічна наука*. 2021. № 1 (176). С. 12 – 21.
9. Березюк Г. Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості. *Психологічні студії Львівського ун-ту*. 2002.С. 20–23.
10. Бондар Ю. В. Інтерактивна гра як інструмент розвитку творчих здібностей молодших школярів. *Наука та інновації – 2019: теорія, методологія та практика* : матеріали Міжнародної наукової конференції (Запоріжжя, 6 грудня 2019 року). Запоріжжя : МЦНД. 2019. Т. 3. С. 115–117.

11. Бреус Ю.В. Емоційний інтелект як чинник професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій у вищих навчальних закладах : автореф. ...к.психол. н.: 19.00.07. К.: Київський університет імені Б. Грінченка, 2015. 20 с.

12. Буркова Л. В. Соціономічні професії: інноваційна підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах: монографія. К.: Інформаційні системи, 2010. 278 с.

13. Варій М. Й. Психологія: навчальний посібник. К., 2009. 469 с.

14. Васильківський І. П. Сутність та структура поняття емоційний інтелект в контексті виховання особистості. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Педагогіка, психологія, філософія. 2016. С. 26-31.

15. Власова О.І., Березюк М.А. Теоретико-методичні засади дослідження емоційного інтелекту як інтраіндивідуальної властивості особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. Збірник наукових праць № 2(7), 2004. Соціально-психологічні проблеми трансформації сучасного суспільства. Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. Луганськ: Видавництво СНУ, 2004. С. 175-181.

16. Волкова Н.П. Емоційний інтелект як інтегральна властивість, що забезпечує компетентність майбутнього вчителя в здійсненні професійно-педагогічної комунікації. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. / [редкол. Т.І. Сущенко та ін.]*. Запоріжжя, 2007. Вип. 41. 388 с.

17. Волкова Ю. І. Методи формування художньо-комунікативних умінь майбутніх учителів музики та хореографії. *Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти : Матеріали II Всеукраїнської науково- 216 практичної конференції* [ред. кол. : О. В. Дудник, Л. М. Андрощук]. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. С. 13-16.

18. Гандзілевська Г.Б. Соціалізація обдарованих молодших школярів через самореалізацію в учнівському колективі. *Наукові записки. Серія*

Педагогіка і психологія. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2009. Вип.13. С. 86-96.

19. Гондарева Г. В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 2. С. 260-264.

20. Демченко О. П. Експлікація феномену соціальної обдарованості в контексті психолого-педагогічних досліджень. *Людинознавчі студії: збірник наукових праць ДДПУ: Серія «Педагогіка»*. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2015. С.134 –145.

21. Демченко О.П., Драбинюк С.Ю., Іващук Н.О. Виховні можливості театралізованої діяльності у роботі з обдарованими дітьми. *XV Міжнародна науково - практична конференція «Multidisciplinary academic notes. Science research and practice»*, 19-22 квітня 2022 р., Мадрид, Іспанія [Multidisciplinary academic notes. science research and practice. Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference Madrid, Spain April 19-22, 2022]. С.421-427.

22. Демченко О.П., Давидова М.О., Ларіна І.О. Створення ситуації успіху для дітей з проявами обдарованості в умовах театральної діяльності. *Науковий журнал «Академічні студії»*. Серія «Педагогіка». 2021. Т.2. №3. С.22-30.

23. Демченко О.П., Іщенко К.В., Драбинюк С. Ю. Флуд Л.М., Театралізована діяльність як засіб розвитку творчості дітей з особливими освітніми потребами. *XVII Міжнародна науковопрактична конференція «Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice»*, 03-06 травня 2022 р., Токіо, Японія [Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice Proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference Tokyo, Japan May 03 – 06, 2022]. С.580-585.

24. Демченко О. П. До проблеми використання понять «обдарована дитина» і «дитяча обдарованість» у психолого-педагогічному дискурсі. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук.пр. Випуск 51. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. С.137-143.

25. Демченко О.П. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до розвитку соціальної обдарованості дітей в проблемному полі педагогіки вищої школи. Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка» / ред. кол. М. Чепіль (головний редактор) та ін. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. Випуск 6/38 (2018). С.116-130.

26. Демченко О.П. Розвиток творчих здібностей майбутніх вихователів обдарованих дітей. Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної 65 конференції, 14–15 листопада 2018 року, м. Краматорськ / під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського. Краматорськ : ДДМА, 2018. С.81-84

27. Демченко О.П. Спостереження за емоційними реакціями дітей у процесі створення виховних ситуацій. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* № 5. Луганськ, 2009. С.105–114.

28. Демченко О.П., Флуд Л.М., Ясинецька О.С. Використання театральної діяльності у соціально-виховній роботі з молодшими школярами. *XII Международная научно-практическая конференция «Actual priorities of modern science, education and practice», 29 марта - 01 апреля 2022 г., Париж, Франция* [Actual priorities of modern science, education and practice Proceedings of the XII International Scientific and Practical Conference Paris, France March 29 – April 01, 2022]. С. 559-567.

29. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 19, ст. 637). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.

30. Донченко О. В. Питання підготовки майбутніх вихователів до музично-театралізованої діяльності з дітьми у ЗДО. *Методологія сучасних наукових досліджень: збірник наукових праць за результатами XVII Міжнародної науково-практичної конференц.* 2021. С. 127-131.

31. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
32. Животенко Л. Розвиток емоційного інтелекту засобами арт-методів (на прикладі діяльності гуртка «Весела карусель» у КПДЮ). Серія «Педагогіка». 2016. С.68-74.
33. Животенко Л. Розвиток емоційного інтелекту засобами арт-методів : на прикладі роботи Арт-студії Дошкільної академії "Унікум". Інф. Зб. для директора школи та завідувача дитячого садка. 2018. № 3. С. 33-49.
34. Жовнич О., Стахова І. Підготовка майбутніх педагогів до використання театральної діяльності у соціально-виховній роботі: європейський контекст. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти* : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2021. Вип. 10. С. 479-483.
35. Зарицька В.В. Розвиток емоційного інтелекту в контексті компетентнісно спрямованої освіти. *Компетентнісно спрямована освіта: перший досвід, порівняльні підходи, перспективи*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (28 квітня 2011 року). К.: Київ. Ін-т сучасн. підр., 2011. 92 с.
36. Зарицька В.В. Вікові передумови розвитку емоційного інтелекту особистості (дошкільний і шкільний періоди). *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія*. 2011. Вип. 38. С. 35-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2011_38_6.
37. Ельконін Д.Б. Психологія гри. М. : ВЛДДОС, 1999. 345 с.
38. Казьмірчук Н., Василенко О. Соціально-виховний потенціал театралізованої діяльності. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової*

освіти: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 497-500.

39. Калініна Л.А. Формування творчої особистості дитини дошкільного віку засобами театральної-сценічної діяльності. *Науковий вісник МНУ імені В. Сухомлинського*. 2016. Випуск 1.45 (106). Педагогічні науки. С.46-49. URL: http://mdu.edu.ua/wpcontent/uploads/files/13_8.pdf

40. Калько Р. Соціокультурний досвід як підґрунтя формування мовної особистості молодшого школяра в сучасному шкільному театрі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2017. С. 394-404.

41. Карпенко Є. В. Емоційний інтелект у дискурсі життєздійснення особистості: монографія. Дрогобич : Посвіт, 2020. 436 с.

42. Клименко А. Шляхи розвитку емоційного інтелекту учасників освітнього процесу. *International scientific e-journal ЛОГОΣ*. 2020. Online 1. № 15. November. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.15.30.html>

43. Колісник Л. О. Проблема емоційного інтелекту в історії розвитку філософсько-психологічної думки. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2013. № 42. С. 82-90.

44. Колісник Л.О. Проблема діагностики емоційного інтелекту. Проблеми сучасної психології. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України / за ред. С.Д.Максименка, Л.А. Онуфрієврі*. Вип. 26. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. С. 278-295.

45. Костюк А.В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 2. С. 85-89.

46. Котик Т., Кежковська І. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів як обов'язковий освітній результат Нової української школи. *Освітні обрії*. 2020. № 2. С. 20–26.

47. Крутій К. Сучасне заняття та освітні ситуації. *Дошкільне виховання*. 2016. №9. С.6-10.

48. Кузнецов М.А., Діомідова Н.Ю. Емоційний інтелект як чинник психоемоційних станів студентів в умовах іспиту. Харків: «Діса плюс», 2017. 189 с.

49. Куркіна С. Особливості вивчення і використання виховних можливостей театрального мистецтва на уроках світової художньої культури та у позакласній роботі в школі. *Наукові записки*. серія: педагогічні науки. 2020. Випуск 9 1. С.120-125.

50. Лавриш І. М. Методика формування естетичних орієнтацій засобами дитячого музичного театру-студії : авт. дис. канд. пед. наук. Київ, 2008. 17 с.

51. Лазаренко Н. І. Зміст, структура і основні напрямки діяльності наукової лабораторії педагогічної майстерності викладача вищої школи. Професійна компетентність педагога в умовах оновлення змісту освіти та вимог ринку праці: зб. Матеріалів III регіональної наук.практ. конфер. Т. 15. С. 24–26.

52. Лазаренко Н. І. Нові вимоги до професіоналізму вчителя в умовах євроінтеграції. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. № 54. С. 100–106.

53. Лупак Н. М. Мистецький діалог в освіті. *Людинознавчі студії*. Серія.: Педагогіка. Дрогобич, 2009. Вип. 19. С. 197–211

54. Лупак Т.М. Художня комунікація в площині мистецької освіти: теорія, практика, інновації. *Мистецтво та освіта. Теорія художньої освіти та виховання*. №1(91) 2019. С.6-11.

55. Любчак Л., Демченко О., Комарівська Н. Партнерство учителя початкової школи з батьками в організації дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми / Зб. наук. пр. Вип. Київ-Вінниця, 2022. С.117-126. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/issue/view/190>

56. Максименко С.Д. Генетическая психология: (методологическая рефлексия проблем развития в психологии). К.: Ваклер, 2000. 320 с.

57. Максименко С. Д., Максименко К. С., Папуча М. В. Психологія особистості: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : КММ, 2007. 296 с.
58. Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodoorganizaciyi-osvitnogo-prostoru-novoyi-ukrayinskoji-shkoli>.
59. Наконечна О. В. Зміна призначення театру як соціального феномену в руслі ознак часу. *Аркадія*. 2004. № 4. С. 19–21.
60. Новак О.О. Шляхами розвитку емоційного інтелекту педагогічних працівників. *Постметодика*. 201). № 6. С. 41-47.
61. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Бібик Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
62. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції: монографія. К.: Вища школа, 2003. 126 с.
63. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект як форма прояву важливої складової особистісного потенціалу – рефлексивної свідомості. *Вісник ДНУ. Серія: Педагогіка і психологія*. 2012. Вип. 18. Т. 20. № 9/1. С.116-123.
64. Орлова О. І. Сучасні тенденції розвитку театру в Україні: соціологічний аспект. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2018, Вип. 79. С.141-150.
65. Павелків Р.В. Вікова психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Кондор, 2011. 470 с.
66. Переухенко А.І. Використання театрального мистецтва у шкільній педагогіці. *Гуманізація навчально-виховного процесу: наук.-метод.зб. Слов'янськ : ІЗМН-СДП, 2000. Вип. VIII. С. 59-63*
67. Підлужна, Г. В., Худякова, І. В. Педагогічні умови розвитку емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти (лінгвометодичний аспект). *Імідж сучасного педагога*. 2019. (6(189), 29–33. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6\(189\)-29-33](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6(189)-29-33).

68. Розвиток емоційної компетентності педагогів засобами тренінгу: навчально-методичний посібник / укладач О.М.Молчанова. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2017. 44 с.

69. Розвиток емоційного інтелекту в закладі загальної середньої освіти / автор-укладач Г. І. Савонова. Лисичанськ, 2021. 70 с.

70. Савченко Ю. Ю. Розвиток емоційного інтелекту учнів молодшого шкільного віку. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 12. С. 12-16 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2014_12_5

71. Санько К. О. Феномен емоційного інтелекту в сучасній психології. *Сучасна психологія: теорія і практика*. 2015. Київ, Україна. С. 44-47.

72. Семенова Н. Творчі пошуки Черкаського академічного обласного театру ляльок в контексті розвитку сценічного мистецтва останньої чверті ХХ-го ст. – початку ХХІ-го ст.: диплом. робота студентки ф-ту театр. мистецтва на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». К. : Київ. нац. ун-т театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, 2010. 90 с

73. Соціологія культури / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін. ; під ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. К. : Каравелла, 2002. 334 с

74. Сухопара І. Чинники розвитку емоційного інтелекту молодших школярів у контексті Нової української школи. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 2 (65), травень. С.296-301.

75. Театр та театральна педагогіка України у ХХІ столітті: теорія, методологія, практика. *Матеріали ІV Всеукр. наук.-практ. конф. (Луганськ, 21 – 22 лют. 2013 р.)*. Луганськ : Вид-во ЛДАКМ, 2013. 184 с.

76. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К. : Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

77. Турчин Т. М. Театральне мистецтво в практиці сучасної початкової школи. *Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки"* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). 2021. № 2. С.57-63. URL: <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2021-PP-2-57-63>.

78. Шахрай В. М. Театральне мистецтво як чинник оптимізації взаємодії особистості та соціуму. *Народна освіта: електрон. наук. фахове вид.* 2011. Вип.

№ 1 (13). URL: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/13/statti/shahrai.ht82.

79. Шпак М. М. Становлення емоційного інтелекту в дошкільному віці як передумова його розвитку в молодшого школяра. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»*. 2016. Випуск 4. С. 196-205.

80. Цюман Т., Бойчук Н. Кодекс безпечного освітнього середовища. Київ, 2018. 56 с.

81. Форум-театр: формула виходу из кризиса / Д. Доусэт, Е. Еделева, И. Захарченко и др. ; Британский совет в Украине. Киев, 2007. 66 с

82. Bar-On R. The Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i): Rationale, description, and summary of psychometric properties. New York: Nova Science Publishers. 2004. P. 42–111.

83. Demchenko O., Kazmirchuk N., Zhovnych O., Stakhova I., Podorozhnyi V., Baranovska I. PREPARING STUDENTS FOR THE USE OF THEATER ACTIVITIES FOR CHILDREN'S DEVELOPMENT SOFT SKILLS: EUROPEAN CONTEXT. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 27th-28th, 2022. 31-46. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/6866>

84. Demchenko O., Stakhova I., Davydova M., Larina I., Lyamar Y., Strilets S. Preparation of Future Teachers for the Development of Giftedness of Preschool and Primary School Children by Means of Dramatization. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. May 28-29. 2021. C.165-177.

85. Demchenko O., Stakhova I. EUROPEAN EXPERIENCE IN ORGANIZING THEATRICAL ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOL TEACHERS TRAINING (BASED ON THE RESULTS OF THE JEAN MONNET MODULE PROJECT 620252-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE). Vol 51 No 2 (2022): Scientific Journal of Polonia University. P. 31-39. URL: <http://pnap.ap.edu.pl/index.php/pnap/issue/view/58>

86. Goleman D. Why it can matter more than IQ. New York: Bantam Books, 2006. 384 p.

87. Kruty K., Zdanevych L., Demchenko O., Demianenko O. PREPARATION OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS TO THE IMPLEMENTATION OF «ANJI PLAY» EDUCATIONAL PRACTICE IN THE TRAINING PROCESS DURING REFLECTION WORKSHOPS. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування. Колективна монографія / за ред. В.М.Чайки, О.І.Янкович. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2019. С. 209-228.

88. Salovey P. Emotional intelligence. *Imagination, Cognition, and Personality*. 1990. № 9. P. 185–211.

89. Sifneos P. E. Problems of psychotherapy of patient with a lexithymic characteristic and physical disease. Peter Emmanuel Sifneos. *Psychother. Psychosom.* 1975. Vol. 26. P. 65–70.

90. Zeidner M. What we know about emotional intelligence: how it affects learning, work, relationships, and our mental health. M., Matthews G., Roberts R. D. London: A Bradford book, 2009. 464 p.

91. Hanusova S. Drama Techniques in Developing Foreign Language Speaking Skills in Learners with Specific Learning Difficulties. Drama Techniques in Foreign Language Teaching to Learners with SLD. Masarykova univerzita, 2009. vyd. 1. pp. 62-74.

92. Liu J. Process Drama in Second- and Foreign-Language Classrooms. *Body and Language. Intercultural Learning Through Drama*. Westport, Connecticut & London: Ablex Publishing, 2002. pp. 51-70.

93. Rosen H. In pursuit of meaning. Drama and 2. language. The dramatic mode. *The Nadie Journal*. 1980. vol. 5. pp. 15-25.

94. Schewe M. Towards drama as a method in the foreign language.– Frankfurt am Main, New York: P. Lang, 1993. 256 p.

95. O'Loughlin, M. Imagining children otherwise: theoretical and critical perspectives on childhood subjectivity. Vol. 46. 2010. 9, c. 142.

96. Oseredchuk Olga, Drachuk Oleksandra, Demchenko Olena, Voitsekhivska Natalia, Sabadosh Yuliia, Sorochan Maryna. Application of Information Technologies is a Necessary Condition for Qualitative Monitoring of Higher Education and Modernization of Educational Process. ICSNS International

Journal of Computer Science and Network Security, VOL.22 No.3, March 2022 501-509. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.3.64>

97. <https://sch1.tuedu.vn.ua/> - Тульчинський ліцей №1 Тульчинської міської ради Вінницької області

98. <https://uatkk.net/teatralnyj-studentskyj-kolektyv-malenkyj-teatr/> - театральний колектив «Маленький театр» у Тульчинському фаховому коледжі культури.

Додаток Б

Сертифікати підвищення кваліфікації: участі у вебінарах, тренінгах

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union

National Office of Erasmus+ UA

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

sThEUs

СЕРТИФІКАТ №2110177 адм/2531

Ясинецька Олена

Підвищувала кваліфікацію на курсах «Організація театралізованої діяльності для розвитку soft skills дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: європейський контекст» у рамках проекту програми Erasmus + Jean Monnet Module 620252-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE (20 акад. год., 0,7 кредитів ECTS).

20-29 жовтня 2021 року,
м.Вінниця, Україна

Ректор університету,
проф. Лазаренко Н.І.

NOTBOX
Думай сміливо!

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

NOTBOX
Думай сміливо!

СЕРТИФІКАТ

Ясинецька Олена Сергіївна

пройшла підвищення кваліфікації за видом «вебінар» з теми
**«Формувальне оцінювання:
ресурс для розвитку молодшого школяра»**
та вдосконалила ключові та предметні компетентності
відповідно до теми вебінару
(2 год.)

19.05.2022
№220560 адм/715
КВЕД 85.59

Освітній хаб
"NotBox"
notbox.vspu.edu.ua

Ректор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

НАТАЛІЯ
ЛАЗАРЕНКО

На Урок

освітній проект

ТОВ «На Урок»
ЄДРПОУ 41991148 (КВЕД 85.59)

СВІДОЦТВО

№ B716-1473030

підтверджує, що

Ясинецька Олена Сергіївна

Тульчинська ЗШ I-III ступенів №1

дистанційно підвищив (-ла) кваліфікацію під час
вебінару «Формувальне оцінювання в початкових
класах НУШ: особливості та практичні поради»

за напрямками «Наскрізні навички», «НУШ»,
«Практичні прийоми»
(тривалість 2 години / 0,06 кредиту ЄКТС)

та набув (-ла) таких компетентностей, передбачених
стандартами освіти: професійні, інноваційність,
навчання впродовж життя, емоційно-етична

веб-адреса сторінки вебінару:

<https://naurok.com.ua/webinar/link/716>

Автор вебінару:

Талан Лілія

Директор ТОВ «На Урок»

Перепелиця Д.О.

09.10.2022

QR-код для перевірки свідоцтва

Свідоцтво відповідає вимогам постанови КМУ від 21.08.2019 №800
зі змінами, внесеними згідно з постановою КМУ №1133 від 27.12.2019